

Številka: 007-93/2017/4

Datum: 15. 12. 2017

Ministrstvo za finance

Direktorat za finančni sistem

Sektor za finančni sistem

Naslov e-pošte:

gp.mf@gov.si

alenka.antloga@gov.si

ZADEVA: Dodatno mnenje na predlog SZZ za spremembe in dopolnitve Zakona o zavarovalništvu (EVA 2017-1611-0003)

ZVEZA: Vaš e-dopis, z dne 11. 12. 2017 (IPP 007-610/2017)

Spoštovani,

na podlagi vašega dodatnega zaprosila za mnenje k predlogu Slovenskega zavarovalnega združenja in 48. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1) v nadaljevanju podajamo načelne pripombe na določbe 268., 268.a, 268.b in 270. člena.

Pri tem prosimo, da upoštevate tudi pripombe iz našega prvega mnenja v zvezi z novo 4. točko drugega odstavka 268. člena in novo 7. točko sedmega odstavka 268. člena iz prvega predloga novele.

Glede na to, da so predlogi SZZ relativno obsežni, da imajo pomembne učinke na obdelavo osebnih podatkov v zavarovalništvu in glede na to, da je priprava predloga zakona že v zadnji fazi pred posredovanjem gradiva na vlado, na splošno opozarjamo, da nepremišljeno in hitro spreminjanje in dopolnjevanje predloga zakona v tem delu ni ustrezno. Spremembe vseh določb tudi niso neizogibno potrebne zaradi zahtev direktiv EU. Zaradi pomanjkanja dodatnih informacij in časa ter na nekaterih mestih zaradi pomanjkljivih določb tudi ni možna poglobljena ocena sorazmernosti, systemske ustreznosti ter učinkov na zasebnost predlaganih obdelav osebnih podatkov.

Predlog zato po oceni IP nujno terjaja dodatne resne dopolnitve z vidika ustavnih zahtev glede varovanja zasebnosti in bi torej terjal še dodatna usklajevanja.

K prvemu odstavku 268. člena:

- Predlagamo, da se v *drugi vrstici* za besedo »podatke« doda besedilo »**iz tega člena**«.

- Med naštevanjem namenov ni povsem jasno, **kateri od naštetih konkretnih namenov**, ki so napovedani v tretji vrstici z besedno zvezo »kar vključuje«, **spadajo med namene sklepanja in izvajanja pogodb.**
- Novi zakoniti nameni (»ugotavljanje potreb in zahtev, ocenjevanje primernosti in ustreznosti«) v primerjavi s preostalimi nameni bolj posegajo v zasebnost posameznikov in so tudi zelo široki. Zato **morajo biti ti nameni bolj določni in s tem omejeni**, kar pa se lahko doseže:
 - **s sklicevanjem na ustrezne določbe ZZavar-1**, kjer so določene naloge ugotavljanja potreb in zahtev ter ocenjevanje primernosti in ustreznosti (podobno kot je to določeno za preverjanje politične izpostavljenosti), in
 - **s pojasnilom (dodatkom v sami določbi) o tem**, za ugotavljanje, kakšnih in čigavih potreb in zahtev gre, ter za ocenjevanje, kakšne in čigave primernosti in ustreznosti gre.

K četrtemu odstavku 268. člena:

Glede 4. točke se postavlja pomembno vprašanje, **zakaj je treba podatke o zdravstvenem stanju po novem neizogibno uvrstiti tudi v zbirko podatkov o zavarovalcih in zavarovancih.** Povedano drugače, zakaj so bili podatki o zdravstvenem stanju vsa leta lahko neproblematično uvrščeni le v zbirko podatkov za presojo zavarovalnega kritja in višine odškodnine oziroma zavarovalnine. Gre za pomembno razliko v intenzivnosti posega v zasebnost posameznika, zato se takšna sprememba ne zdi sorazmerna in nujna.

Glede 4. točke tudi menimo, da **ni utemeljeno, da se podatki o zdravstvenem stanju zbirajo tudi za zavarovalce**, kadar ti ne nastopajo kot zavarovanci ali upravičenci iz zavarovanja.

Glede 4. točke še menimo, da je uporaba definicije podatkov o zdravstvenem stanju iz Splošne uredbe (EU) o varstvu podatkov sicer primerna, a ne neizogibno potrebna. Poleg tega bi bilo zaradi občutljivosti tovrstnih podatkov smiselno določbo dopolniti vsaj še z dodatkom: *»podatki o relevantnem/ali/upoštevem zdravstvenem stanju ...«.*

Glede 4. točke tudi menimo, da bodo ti podatki **lahko neskladni s podatki v obstoječi 2. točki šestega odstavka ZZavar-1**, ker se ta določba ne spreminja. Torej bo zaradi različnih opredelitev zdravstvenega stanja (v širšem smislu) lahko prihajalo do neutemeljenih razlik pri uporabi določb.

Glede 5. točke v izhodišču menimo, da bi se ti osebni podatki morali zbirati **le na podlagi privolitve posameznikov.** Poleg tega **manjka ustrezen sklic na določbe ZZavar-1**, kjer so določene naloge ugotavljanja potreb in zahtev ipd.

K petemu odstavku 268. člena:

Glede 2. točke velja **smiselno enako**, kot je navedeno v pripombi k četrtemu odstavku istega člena.

K sedmemu odstavku 268. člena:

Glede 3. točke je treba zaradi razširitve določbe (in s tem nepreglednosti) **pogoj »če gre za primere iz 270. člena tega zakona« prenesti v začetek določbe.** Le tako bo nedvomno jasno, da se ta pogoj navezuje na vse primere obdelav in ne le na zadnjo.

V 3. točki **manjkajo natančno (konkretno) naštetih osebni podatki**, saj gre za obdelavo posebnih kategorij podatkov. Ti osebni podatki se morajo hkrati vsebinsko **skladati z določbami iz 270. člena in s predhodnimi odstavki 268. člena zakona**. Poleg tega nedoločen sklic na 270. člen ni dovolj; v določbi mora biti **jasno navedeno, v kakšnih primerih (oz. za katere konkretne namene) se tovrstne podatke pridobiva** – npr. redoma in v vsakem primeru obravnave zavarovalnega zahtevka (kar menimo, da ne pride v poštev!); v okviru raziskovanja sumljivih okoliščin na strani zavarovanice, ko sum že obstaja; v primeru, ko zavarovalnica prejme informacije o sumljivih okoliščinah od SZZ; zgolj zaradi ukrepanja zoper odgovorne osebe (npr. uveljavljanja regresnih zahtevkov, razveljavitve pogodbe, zavrnitve zahtevka, izvedbe prijave pristojnim organom ...) ipd. .

Glede 4. točke menimo, da določba ne bi smela omogočati množičnega in rednega oziroma sistematičnega pridobivanja podatkov iz CRP zgolj za zagotavljanje točnosti in posodobljenosti podatkov. Ta **možnost bi morala biti omejena na utemeljene posamične in konkretne potrebe** – na primer ob uvedbi izvršbe, ob uveljavljanju regresnih zahtevkov, ob »obnovitvi« zavarovalnih pogodb, ob reševanju zahtevkov, ob ugotavljanju sumljivih okoliščin, ob neodzivnosti pri pozivanju v okviru reševanja zahtevkov ipd.. Neutemeljeno pa bi bilo na primer pridobivanje podatkov zgolj za potrebe neposrednega trženja, ali pa za neaktivne stranke ipd.

K devetemu odstavku 268. člena:

Menimo, da je določba **nepotrebna**, ker to že velja po ZVOP-1 in bo enako veljalo tudi po Splošni uredbi (EU) o varstvu podatkov. Poleg tega kakršno koli drugačno urejanje področja obveščanja posameznikov **lahko pomeni neskladje z omenjeno uredbo**, kar pa z vidika EU zakonodaje ni dopustno.

K novemu desetemu odstavku 268. člena:

Najprej ni jasno, **zakaj se, v primerjavi z obstoječim ZZavar-1, predlaga poenotenje pravil** o rokih hrambe za vse zbirke iz drugega odstavka 268. člena zakona.

Ni videti tehtnih razlogov za uvedbo trajne hrambe na področju dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja. Splošno sklicevanje na predpise o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju je nedoločno, zaradi česar ne moremo oceniti, ali gre za primerljive osebne podatke oziroma zbirke.

Kratkotrajna hramba podatkov iz prepogodbene faze je sicer lahko utemeljena, vendar menimo, **da je šestmesečni rok predlog** in bi moral biti vsaj za polovico krajši.

K novemu enajstemu odstavku 268. člena:

Iz določb o podaljšanju roka hrambe podatkov s področja selekcij, ocen nevarnosti, določanja premij in bonitetnih sistemov izhaja resna **nevarnost, da bodo vsi osebni podatki v praksi uvrščeni med te podatke (tj. na zalogo, ker bi le potencialno lahko bili potrebni), s čemer bi se lahko izničilo določbe o splošni 10-letni hrambi podatkov**.

K novemu dvanajstemu odstavku 268. člena:

Do predloga glede zasebnega arhivskega gradiva se ne moremo dokončno opredeliti brez predhodnega mnenja Ministrstva za kulturo oziroma Arhiva RS.

Menimo tudi, da bi za doseg namenov trajne arhivske hrambe podatkov iz registra zavarovalnih polic **zadoščali psevdonimizirani podatki**, tj. brez podatkov o zavarovalcu, če je ta fizična oseba.

K novemu 268.a členu:

V zvezi s prvim, drugim, tretjim, četrtem in šestim odstavkom:

S **povezovanjem sistemov** po prvem (evidenca motornih vozil in evidenca vozniških dovoljenj), drugem (vpisnik morskih čolnov), tretjem (register zrakoplovov) in četrtem odstavku (evidenca kaznivih dejanj) se **ne strinjamo**, ker povezovanje zbirk osebnih podatkov (čeprav za posamično pridobivanje podatkov obstaja osnovna zakonska podlaga) pomeni največji možen poseg v zasebnost posameznikov (npr. ker gre za sistematično zbiranje podatkov, ker ni vnaprejšnjega preverjanja pogojev za pridobitev podatkov, ker ni zagotovil za ciljano zbiranje podatkov, ker kot vmesni člen nastopa tudi SZZ ipd.) ter skriva največje nevarnosti na področju varnosti podatkov. **Dopuščamo pa možnost, da bi bil utemeljen neposreden elektronski dostop do podatkov v teh zbirkah** (npr. z individualnimi poizvedbami prek spletnih servisov).

Prav tako **ni utemeljeno, da se zbirajo vsi podatki iz teh zbirk**, pač pa bi se lahko zbirali le tisti, ki ustrezajo četrtemu in šestemu odstavku 268. člena zakona, in ki so neizogibno potrebni za zakonsko opredeljene namene. Ti podatki bi v obravnavanem členu morali biti tudi **posebej določeni** (še posebej to velja za pridobivanje podatkov iz evidence kaznivih dejanj policije).

Tudi določbe o sledljivosti so nepopolne, ker med drugim **manjkajo podatki o tem, kdo in kdaj je pridobil podatke ter katere podatke je pridobil in nadalje obdeloval**.

Dodatno opozarjamo, da **položaj SZZ kot vmesnega člena ni povsem jasen** – ni namreč jasno ali nastopa kot uporabnik podatkov ali/in kot pogodbeni obdelovalec podatkov. Ker SZZ v praksi v določenih primerih podatke pridobiva tudi za lastne zavarovalne primere, je njegov položaj še toliko bolj nejasen.

V zvezi s petim odstavkom:

Pridobivanje elektronskih zapisnikov policije (za obvezna in »neobvezna« avtomobilska zavarovanja) bi **lahko bilo utemeljeno ob smislenem upoštevanju pripomb k prvemu, drugemu, tretjemu, četrtemu in šestemu odstavku tega člena**.

K novemu 268.b členu:

V zvezi s prvim odstavkom:

Podatki v zvezi z organizacijo obveznih izobraževanj in preiskusov znanj se praviloma zbirajo na podlagi privolitve. Zato predlagani člen ni neizogibno potreben za izvajanje te pristojnosti SZZ. Ker pa se s tako zakonsko ureditvijo omejujejo podatki, ki se sploh lahko zbirajo, **določbi načeloma ne nasprotujemo**. Ne glede na navedeno pa menimo, da določba, kljub široko zasnovanim vrstam

obdelave, **ne omogoča posredovanja osebnih podatkov drugim uporabnikom (zato tudi predlagamo črtanje besede »posredujejo«)**, in da **petletni rok hrambe podatkov ni utemeljen**, pač pa bi zadoščal dvoletni rok hrambe podatkov.

V zvezi z drugim odstavkom:

Velja **smisleno enako kot v prejšnjem odstavku**. Daljša hramba podatkov je sicer lahko utemeljena, vendar menimo, da je **trajna hramba podatkov pretirana**, saj primerjava med tovrstnimi preiskusi znanja in preizkusi znanja na področju formalnega izobraževanja (npr. matura, visokošolsko izobraževanje) ni utemeljena.

Opozarjamo še, da **ni jasno, ali in kako se hranijo sami pisni testi** (vsebina vprašanj in odgovorov).

V zvezi s tretjim odstavkom:

Tudi tovrstni osebni podatki se praviloma zbirajo na podlagi privolitve. Zato predlagani člen ni neizogibno potreben za izvajanje pristojnosti SZZ. Ker pa se s tako zakonsko ureditvijo omejijo podatki, ki se lahko zbirajo, **določbi načeloma ne nasprotujemo**. Ne glede na navedeno pa menimo:

- da določba, kljub široko zasnovanim vrstam obdelave, **ne omogoča posredovanja osebnih podatkov drugim uporabnikom (zato tudi predlagamo črtanje besede »posredujejo«)**,
- da **zbiranje podatkov temelji na prostovoljnosti udeležencev** tako kot sama udeležba v postopkih (zaradi česar jih ni možno pridobivati od tretjih upravljavcev), zaradi česar menimo, da bi bilo treba to tudi izrecno zapisati npr. z določbo, da *»se podatki pridobivajo neposredno od udeležencev postopkov«*;
- da **se je treba v uvodnem delu prvega stavka sklicevati na ustrezne določbe predpisov, ki urejajo pristojnost SZZ na področju alternativnega reševanja sporov (ARS)**,
- da bi morala določba še **dodatno poudariti, da gre za zaupne podatke**, ki se ne posredujejo nikomur, saj bi v naprotnem primeru bila izničena ena od temeljnih prednosti ARS, tj. načelo zaupnosti.

K novemu petemu odstavku 270. člena:

Menimo, da bi sicer lahko bila utemeljena tudi 10 ali več letna hramba podatkov, nikakor pa **ne trajna hramba podatkov**.

Postavlja se vprašanje, **ali je sorazmerno, da se zgolj domneve** o kaznivih dejanjih oziroma povzročitvah zavarovalnih primerov z namenom ali s prevaro **posredujejo drugim zavarovalnicam**, ter **da zgolj domneva brez kakršnihkoli dodatnih utemeljenih razlogov zanjo, ki bi nakazovali na višjo stopnjo verjetnosti suma, utemeljuje trajno hrambo podatkov**.

V določbi tudi ni določeno, **kaj se posreduje** – torej, kaj obsega »informacija o sumu«.

Manjka tudi določen konkretni **namen** izmenjave podatkov ter namen podaljšane ali dolgoročne hrambe podatkov.

Hvala za sodelovanje in lep pozdrav,

Pripravil:
mag. Urban Brulc, univ. dipl. prav.
samostojni svetovalec IP

Mojca Prelesnik, univ. dipl. prav.,
informacijska pooblaščenka